

O ramybės Dievas sutryps šėtoną po jūsų kojomis greitai laiku. Viešpaties Jėzaus malonė tebūna su jumis! /Rom 16,20/

2009 m. rugsėjis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 6 (94)**
Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn.

Įeikite pro ankštus vartus, nes erdvūs vartai ir platus kelias veda į pražūtį, ir daug yra juo einančių. O ankšti vartai ir siauras kelias veda į gyvenimą, ir tik nedaugelis jį randa. Saugokitės netikrų pranašų, kurie ateina pas jus avių kailyje, o viduje yra plėšrūs vilkai. Jūs pažinsite juos iš vaisių. Argi kas gali priskinti vynuogių nuo erškėčių ar figų nuo usnių?! Juk kiekvienas geras medis duoda gerus vaisius, o blogas medis - blogus. Geras medis negali duoti blogų vaisių, o blogas – gerų. Kiekvienas medis, kuris neduoda gerų vaisių, nukertamas ir įmetamas į ugnį. Taigi jūs pažinsite juos iš vaisių. Ne kiekvienas, kuris man sako: 'Viešpatie, Viešpatie!', įeis į dangaus karalystę, bet tas, kuris vykdo valią

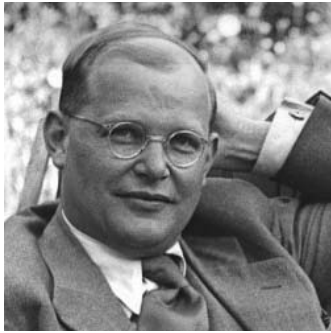
Didysis atskyrimas

mano Tėvo, kuris yra danguje.

Daugelis man sakys aną dieną: 'Viešpatie, Viešpatie, argi mes nepranašavome Tavo vardu, argi neišvairinėjome demonų Tavo vardu, argi nedarėme daugybės stebuklų Tavo vardu?!' Tada Aš jiems pareikšiu: 'Aš niekuomet jūsų nepažinojau. Šalin nuo manęs, jūs piktadariai!' (Mato 7, 13-23)

Jėzaus Bažnyčia negali savavališkai nutraukti visų ryšių su tais, kurie atsisako priimti Jo pašaukimą. Ji pašaukta sekti Viešpačiu. To turėtų pakakti. Kitų teisimas bei atsiskyrimas turi būti ne pačios

Bažnyčios ar jos nuopelnų reikalas, bet To, kuris pats pasirinko Bažnyčią. Bažnyčios atskyrimą nuo pasaulio vykdo ne pati Bažnyčia. Nedidelė grupelė žmonių – Kristaus sekėjų – atskiriama nuo viso likusiojo pasaulio. Mokinių labai nedaug ir visuomet bus nedaug. Šis Jėzaus perspėjimas užbėga už akių ir išsklaido bet kokias nerealias viltis apie sėkmę. Te Jėzaus mokinio mintys niekuomet nesisuka apie didelius skaičius. „Tik nedaugelis...“ Visas likęs pasaulis yra daug ir visuomet išliks daug. Deja, jų kojos žengia į pražūtį. Ma-

Dietrich Bonhoeffer

tant tokią perspektyvą, vienintelė paguoda mokiniams - gyvenimo ir amžinos bendrystės su Jėzumi pažadas. Mokinio kelias yra siauras. Labai lengva išklysti iš to kelio ir mesti jį net ir po ilgų mokinstės metų. Be to, jį sunku rasti. Iš abiejų siaurojo kelio pusių žioji prarajos. Būti pašauktam gyventi nepaprastą gyvenimą - iš tiesų siauras kelias. Liudyti ir išpažinti tiesą tokią, kokia ji yra Jėzuje, tuo pat metu mylėti tos tiesos priešus ir mylėti juos beribe Jėzaus meile - iš tiesų siauras kelias. Tikėti Jėzaus pažadu, bylojančiu apie tai, kad Jo sekėjai pavaldės žeme, ir tuo pat metu susidurti su savo priešais be ginklų ir nesiginant, pasirenkant verčiau jau kentėti neteisybę nei vykdyti blogį - iš tiesų siauras kelias. Matyti kitų silpnybes ir juose esantį blogį ir tuo pat metu susilaikyti nuo teisimo, skleisti evangelijos žinią saugant, kad perlai nekristų kiaulėms po kojų - iš tiesų siauras kelias. Tas kelias yra neapsakomai sunkus, o mes kiekvieną akimirką rizikuojame iš jo išklysti. Jei šį kelią vertiname kaip reikalaujantį vien išorinio paklusnumo vykdant įsakymus, jei nuolat baiminamės dėl savęs, faktiškai eiti šiuo keliu mums neįmanoma. Tačiau jei savo akis nukreipiame į priekyje einantį Jėzų, neišklysimė iš šio kelio. O jei jaudinamės dėl visų pavojų, jei pradėdame žiūrėti į kelią, užuot žiūrėję į Tą, kuris eina priekyje, mes jau viena koja išklydę. Nes Jis yra kelias, siauras kelias ir ankšti vartai. Jis - ir tik Jis - yra mūsų kelionės pabaiga. Žinodami tai, mes galime toliau eiti siauruoju keliu į amžinąjį gyvenimą. Kelio siaurumas tik sustiprins mūsų viltį. Vargu ar kelias, kuriuo Dievo

Sūnus vaikščiojo žemėje ir kuriu mes taip pat vaikštome kaip dviejų karalysčių piliečiai, laviruodami siauru kraštu tarp pasaulio karalystės ir dangaus karalystės, gali būti platus kelias. Teisingas kelias gali būti tik siauras kelias.

15-20 eilutės. Bažnyčia ir pasaulis čia jau galutinai atskirti vienas nuo kito. Tačiau Jėzaus žodis su jėga prasibrauna į Bažnyčią, paskelbdamas teismą ir nuosprendį. Tas atskyrimas turi būti nuolatos atnaujinamas. Jėzaus mokiniai neturėtų per daug optimistiškai manyti, jog jie gali paprasčiausiai pasprukti nuo pasaulio, susispiėdami nedideliu būreliu. Netikri pranašai kils iš jų, ir jie pasijus izoliuoti kaip niekad anksčiau. Greta manęs stovi žmogus, kuris atrodo kaip Bažnyčios narys. Jis pranašas ir pamokslininkas. Jo kalba ir elgesys atrodo kaip krikščionio. Tačiau pasirodo, jog tamsos jėgos paslapčiomis jau veikia - nes būtent jos pasiuntė šį žmogų pas mus. Pasirodo, viduje jis - plėšrus vilkas: jo žodžiai melagingi, o darbai pilni apgaulės. Jis žiūri vien kaip išlaikyti savo slaptąją tamsą ir toliau vykdyti savo užduotį. Vienu iš mūsų jį padarė ne jo tikėjimas Jėzumi Kristumi, bet velnias. Galbūt savo protu ar savo kaip pranašo pripažinimu jis viliasi pelnyti galios ir įtakos, pinigų ir garbės. Jo ambicijos nukreiptos į pasaulį, o ne į Kristų. Žinodamas, jog krikščionys yra patiklūs žmonės, savo juodą tikslą jis paslepia po krikščioniško pamaldumo mantija, vildamasis, jog ši nekenksminga maskuotė padės jam išlikti neatpažintam. Jis žino, kad krikščionims draudžiama teisti kitus, ir reikalui esant, jis apie tai jiems primins. Juk galų gale kito žmogaus širdis visuomet išliks užversta knyga. Taip jis ir toliau sėkmingai klaidina daugelį, išvesdamas iš teisingo kelio. Galbūt jis ir pats nežino, ką daro. Velnias gali jį nuolat drąsinti ir tuo pat metu laikyti tamsoje.

Toks Kristaus liudijimas tarp mokinių gali sukelti didelę nerimą. Kas pažįsta savo artimą kaip nuluptą? Kas gali pasakyti, ar krikščionio išorė neslepia melo ir apgaulės?

Nieko tad nuostabaus, jei į Bažnyčią prasiskverbė nepasitikėjimas, įtarumas, kritiškas vertinimas. Po tokių Jėzaus žodžių nieko stebėtino, jei nusidėjęs brolis susilaukia negailestingos kritikos. Visas šis nepasitikėjimas galiausiai sugriautų Bažnyčią, jei ne Jėzaus žodis, užtikrinantis, jog blogas medis tegali duoti blogus vaisius. Vėliau ar anksčiau viskas vis vien iškils aikštėn. Nėra jokio reikalo stengtis įlįsti į kito širdį. Mums tereikia laukti, kol medis duos vaisių, o to nereikės laukti ilgai. Tai nereikia, jog mes privalome brėžti skiriamąją liniją tarp pranašo žodžių ir jo darbų. Jėzus sako, jog žmonės nesugeba ilgai išlaikyti apgaulingos išvaizdos. Derliaus metas netruks ateiti, ir tuomet galėsime atsijoti gera nuo blogo. Vėliau ar anksčiau yla vis vien išlįs iš maišo. Nors medis ir atsisakytų nešti vaisių, vaisius išauga savaime. Laikas, kai mes priimsime sprendimus pasaulio ar Bažnyčios naudai, gali ateiti bet kurią dieną. Ir greičiausiai mes turėsime apsispręsti ne kokiomis nors išpūdingomis aplinkybėmis, o gan įprastose, kasdienėse situacijose. Tuomet išvysime skirtumą tarp gėrio ir blogio. Tądien išbandymą atlaikys ne apgaulinga išvaizda, o realybė.

Tokiam metui atėjus, Jėzus iš savo mokinių reikalauja atskirti tikrą nuo netikro, save nuo pseudokrikščionių. Tuomet jie pakils aukščiau visų smalsių juos tiriančių žvilgsnių, tačiau jiems reikės nuširdžiai apsispręsti pripažinti Dievo nuosprendį, kai jis pasirodys. Formalūs krikščionys nuo tikrųjų krikščionių gali būti atskirti bet kurią akimirką. Gali netgi pasirodyti, jog mes patys esame netikri krikščionys. Tai reikalavimas siekti artimesnės bendrystės su Jėzumi. Blogas medis nukertamas ir metas į ugnį. Visas jo puošnumas galiausiai netenka jokios prasmės.

Ištrauka iš
Dietrich'o Bonhoeffer'io knygos
„Nachfolge“ („Įpėdinystė“),
išleistos Christian Kaiser Verlag,
1937 Perspausdinta iš www.btz.lt

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės DIDIKŲ RADVILŲ palaikų perlaidojimas

Vilniuje, Lietuvos dailės muziejaus Radvilų rūmuose, rugsėjo 3-4 d. Lietuvos, Vilniaus visuomenė atsisveikino su perlaidojamų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) didikų Radvilų palaikais. Rugsėjo 5 d. vyko oficiali atsisveikinimo ceremonija ir perlaidojimas Molėtų rajone esančioje Dubingių piliavietėje.

Žinomų didikų palaikai Dubingiuose rasti 2004 metais. 2004-2007 metais antropologai, istorikai, menotyrininkai ir archeologai bendromis pastangomis identifikavo 8 Radvilų giminės atstovų palaikus.

Radvilų giminė - viena įtakingiausių šeimų Lietuvos istorijoje. Ši giminė turėjo įtakos politiniam ir kultūriniam valstybės vystymosi procesui.

Nuo 2003 m. Dubingių piliavietėje vykdomi archeologiniai tyrinėjimai, jų metu ištirta buvusi bažnyčia, rastos ir atidengtos buvusių Radvilų rūmų liekanos.

Radvilos, nors ir valdydami daugybę miestų ir rezidencijų, būtent Dubingius pasirinko kaip vieną iš laidojimo panteonų.

Mikalojus Radvila Rudasis

(1512–1584),

*LDK didysis etmonas, LDK kancleris,
Vilniaus vaivada*

Mikalojus Radvila Juodasis

(1515–1565),

LDK kancleris ir Vilniaus vaivada

Elzbieta Šidlovecka-Radvilienė

(1533–1562),

Mikalojaus Radvilos Juodojo žmona

Mikalojus Radvila,

(1546–1589)

Rudojo sūnus

Elena Hlebovičiūtė,

(?–1583)

Mikalojaus Radvilos žmona

Mikalojus Radvila,

(1575–1577)

Rudojo vaikai

Jonušas VI Radvila (Rokošininkas),

(1579–1620)

Rudojo vaikai

Ana Sobkovna,

(?–1578)

*Kristupo Radvilos Perkūno
pirmoji žmona*

Faktinių LDK valdovų sugražinimas į jų amžino poilsio vietą Dubingiuose

Lietuvos TV tiesiogiai transliavo, o visi Lietuvos svarbiausi dienraščiai, internetinės svetainės spausdino apie kunigaikščių Radvilų palaikų perlaidojimo ceremoniją Dubingių piliakalnyje. Spausdiname ištrauką iš jų.

Lietuvos istorijos laikraštis „Voruta“

Monika Virvičiūtė – Rybelienė,
Povilas Virvičius

Faktiniai LDK valdovai grįžo į Dubingius

...Puošnų sarkofagą, padabintą Radvilų giminės herbu – ereliu ir liūtų galvomis, juodame katafalke iš Radvilų rūmų Vilniuje į perlaidojimo vietą ant Dubingių piliakalnio atlydėjo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo bataliono Garbės sargybos kuopos kariai ir stilizuotais drabužiais pasipuošusios lietuvaitės. Raudonu kilimu iki laidojimo vietos – požeminės buvusios bažnyčios kriptos – atneštas sarkofagas daugeliui kėlė susižavėjimą. Kad garbingų didikų perlaidojimas būtų kuo išpūdingesnis ir įsimintinas kiekvienam, buvo pasitelktos visų su senove susijusių organizacijų pajėgos.

Perlaidojimo iškilmes vedė gerai Lietuvoje žinomi, populiariausiuose serialuose vaidinantys, aktoriai Alvydas Šlepikas ir Rimantas Bagdzevičius.

Iškilmės pradėtos XVI a. humanisto Andriaus Volano šlovinamaisiais žodžiais laidojant Mikalojų Radvilą Rudą – Dubingių ir Biržų kunigaikštį, Vilniaus vaivadą – apie

jo dorybes ir drąsą mūšiuose. Po jų susirinkusiuosius sveikino bei pagarbą nekarūnuotiems karaliams atidavė premjeras Andrius Kubilius. Vyriausybės vardu jis padėkojo visiems istorikams, archeologams, mokslininkams, prisidėjusiems atrandant ir identifikuojant Radvilų palaikus bei tyrinėjant šios giminės istoriją ir palikimą.

Ceremonijoje dalyvavo ir iš Lenkijos atvykę Radvilų giminės palikuonys – Mikalojus ir Motiejus Radvilos bei kiti Radvilų kraujo arba jų pavardę turintys žmonės iš Lenkijos ir Lietuvos, Lenkijos ambasadorius. Taip pat sveikinimus skaitė europarlamentaras prof. Vytautas Landsbergis.

Skambant lotyniškai giesmei „Giedokime Viešpačiui naują giesmę“, sarkofagas su Radvilų palaikais buvo nuleistas į laidojimo kriptą, papuoštą ažuolo lapų girliandomis. Šalia jos vaidilutės padėjo baltų lelijų puokštę. LDK XVII a. prasidėjus karui, palaikai buvo išimti iš sarkofagų ir paslėpti bažnyčioje taip, kad vėliau jų nera-

do net giminaičiai.

Radvilų atminimas pagerbtas trimis istorinių pabūklų salvėmis: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didžiajam etmonui, kancleriui ir Vilniaus vaivada Mikalojui Radvilai Rudajam, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kancleriui ir Vilniaus vaivada Mikalojui Radvilai Juodajam ir visai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų Radvilų giminei.

Pabaigoje iškilmingai sugiedotas Lietuvos himnas...

Klaipėdos krašto laikraštis „Vakarų ekspresas“

Kunigaikščių Radvilų palaikai amžiams atgulė Dubingiuose

... „Esu labai laimingas, kad, praėjus 500 metų ir išgyvenus trylikai kartų, tokia šeima ir tokia giminė niekada neišnyks. Tauta, kuri prisimena savo herojus, niekada neišnyks“, – pažymėjo Motiejus Radvila, tryliktosios po Mikalojaus Radvilos Juodojo kartos atstovas, pripažinęs, kad ši iškili giminė mūsų laikais yra praradusi buvusią istorinę galią, bet neatsizadanti prisiminimo apie ją bei ryšio su istorinėmis žemėmis...

...Kunigaikščiai Radvilos itin reikšmingai prisidėjo prie LDK politinio, ūkinio ir kultūrinio vystymosi. Ši plati giminė davė ne tik iškilių politikų ir karvedžių, bet ir Lietuvos didžiąją kunigaikštienę ir Lenkijos karalienę Barbora Radvilaitę bei pirmąjį Lietuvos istorijoje kardinolą Jurgį Radvilą. Iš Radvilų giminės iškilo net 37 vaivados, dešimtys aukščiausių LDK pareigūnų, dvasininkų. Radvilos įkūrė Biržų pilį ir miestą, Kėdainių miestą, Nesvyžių su pirmąja barokine bažnyčia LDK teritorijoje, pastatė Miro pilį (dabartinė Baltarusija), turėjo savo rūmus Vilniuje, Varšuvoje, netoli Paryžiaus ir kt.

Į LDK istoriją Radvilos įėjo ir kaip vieninteliai, nepasirašę Liublino unijos, sujungusios Lietuvą ir Lenkiją į unitarinę valstybę...

„Lietuvos ryto“ svetainė

Tautvydas Mikalajūnas

Didikai Radvilos – įtakingi oligarchai, talentingi karvedžiai, švaistūnai ir laimės kūdikiai

...„Radvilos yra LDK elito grietinėlė, elitų elitai. Jeigu kalbėtume apie XVI a. antrąją pusę ir XVII a., Radviloms galėtume taikyti tokias sąvokas, kaip oligarchai, o net tam tikrais laikotarpiais – ir hegemonai. Tai yra įtakingiausia giminė tarp oligarchų“, – sako istorikas, humanitarinių mokslų daktaras Gintautas Sliesoriūnas, nagrinėjantis Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos

didikų grupuočių kovas XVII a. pabaigoje. LDK elite vienu metu muziką dažniausiai užsakydavo 3-4 giminės. Radvilos XVI-XVIII a. išsilaikydavo tų stipriausių giminių trejetuke, o dažnai ir grodavo pirmuoju smuiku.

XVI a. antroje pusėje ir XVII a. pirmoje pusėje Radvilų giminė tvirtai laikėsi galingiausių LDK giminių trejetuke. Istorinėje sąmonėje kaip stipriausi didikai išlikę Mikalojus Radvila Rudasis, Mikalojus Radvila Juodasis, Kristupas Radvila Perkūnas veikia šalia įtakingos Chodkevičių ir į elitą besiveržiančios Sapiegų giminės.

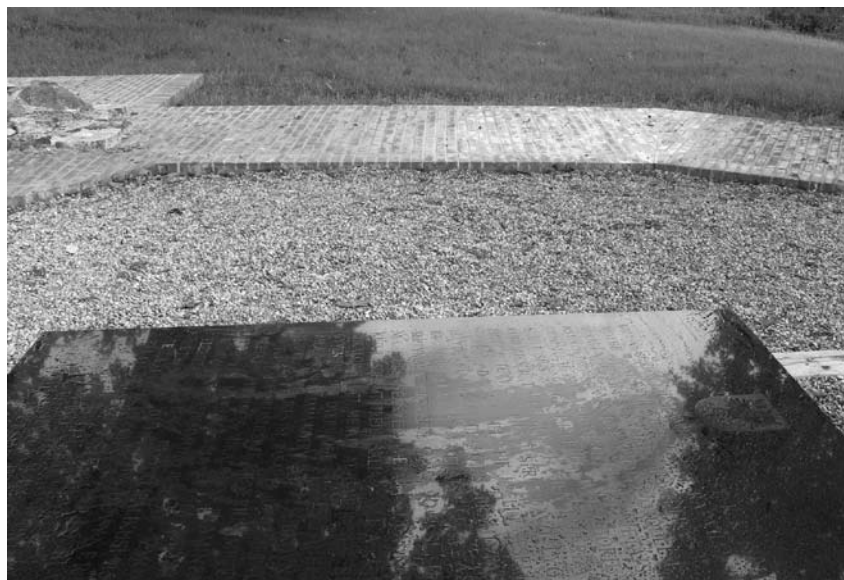
Anot jo, taip jau susiklostė, kad Biržų-Dubingių šakos Radvilos turėjo kardiologinių problemų. Pavyzdžiui, pirmasis iš Radvilų, kuris tapo Slucko kunigaikščiu, Jonušas Radvila I buvo silpnos sveikatos.

Jo sūnus Boguslovas Radvila nugyveno vidutiniškai ilgą gyvenimą ir būdamas 49-erių mirė Karaliaučiuje.

Jonušas Radvila II paveiksluose vaizduojamas kaip solidus žmogus, tačiau jis nesulaukė itin solidaus amžiaus. Mirė būdamas 43 metų.

XVII a. vid. Radvilų giminė nuvysta, pamažu praranda įtaką. Politinis giminės svoris LDK baigiasi su Kėdainių sutarties kūrėju Jonušu Radvila, nors jis ir nebuvo paskutinis Biržų Radvilų giminės atstovas.

Nutrukus Biržų-Radvilų giminei (1695 m., mirus Liudvikai Karolinai

Antkapinė plokštė

Radvilaitei), estafetę Radvilų šeimoje perima dabartinėje Baltarusijos teritorijoje gyvenusi Nesvyžiaus šaka, kuri tęsiasi iki šiol.

„Lietuvos žinių“ internetinė svetainė

Saulius Spurga

Radvilos ir lietuvių tapatybė

Dėl likimo įnorių Radvilos vėl įžengia į Lietuvos viešąjį gyvenimą. Ši ceremonija iškyla virš vienadienių reikalų, kuriuose esame panirę, ir atveria netikėtą istorinę perspektyvą. Labai svarbią perspektyvą, be kurios valstybės ir tautos gyvenimas virsta beprasmių, erzinančių įvykių kratiniu. Tai dar viena proga susimąstyti apie istorijos tėkmę, kartų perimamumą, lietuviškąją tapatybę.

...Ką apie Lietuvą mums byloja Radvilos? Jie, Radvilos, yra kitokios Lietuvos simboliai. Nors jų vardas Lietuvoje gerbiamas, tačiau santykis su jais yra kiek nepatogus. Juk jie buvo kalvinistai, atmetę mums įprastą katalikybę. Radvilos nepuoselėjo lietuvių kalbos. Buvo dvarininkai, baudžiavoje laikę tuos žmones, kurie vėliau formavo lietuvių tautą.

Tačiau Radvilos yra neatsie-

jama Lietuvos dalis. Tai, kad jie, aršūs kalvinistai, XVI amžiuje ėjo aukščiausias pareigas katalikiškoje valstybėje, liudija tos valstybės toleranciją (neįprastą to meto Europoje). Tai, kad Radvilos atkakliai gynė Lietuvos interesus (taip pat ir sudarant Liublino uniją), turėtų praplėsti mūsų patriotizmo, o gal ir pačios lietuvių tautos sampratą. Naudodamiesi gausiomis gėrybėmis pagal to laiko standartus jie nejautė nevisavertiškumo komplekso bendraudami su ryškiausiais to meto Europos didžiūnais ir natūraliai perimdavo naujausias to meto idėjas. Šito palinkėčiau ir šiandien mums visiems.

Apsėdus laikė Vilniaus ev. reformatų kunigai ir svečiai

choras.lt internetinė svetainė

Rasa Mikalajūnienė

Vilniaus reformatų choras „Giesmė“ pagerbė kunigaikščius Radvilas

...Vilniaus ev. reformatų choras „Giesmė“ po vasaros atostogų repetuoti rinkosi jau rugpjūtį, nes buvo maloniai paprašytas 2009 metų rugpjūčio 15 dieną giedoti Jono Kalvino raštų skaitymuose Jašiūnų dvare, o iš karto po to ėmė ruoštis Lietuvos didikų, faktinių LDK valdovų Radvilų palaikų pagerbimui Vilniuje ir Dubingiuose.

Šioms iškilmėms choras paruošė Martyno Mažvydo „Gyvenimą tas turės pašlovintą“, Johano Sebastianio Bacho „Paveski Dievo valiai“, Martyno Liuterio Reformacijos himną „Tvirčiausia apsaugos pilis“, Vlodo Jakubėno „Tyloj Tu švenčiamasis“, Patrick Appleford „Viešpatie mūsų“ ir daug reformatų tradicinių keturbalsių laidojimo giesmių. Neatsitiktinai pasirinkti būtent protestantiškųjų autorių kūriniai – Biržų - Dubingių giminės Radvilos buvo evangelikai reformatai.

Rugsėjo 3 ir 4 d. Vilniaus Radvilų rūmuose vyko liturginės

Kalba dr. Deimantas Karvelis

valandos, buvo skaitomi reformatų pradininko Jono Kalvino raštai. Liturgines valandas - Apsėdus, kurias laikė Vilniaus ev. reformatų kunigai Tomas Šernas ir Raimondas Stankevičius, giedojo „Giesmė“, aplankė, kartu meldėsi ir giedojo tikėjimo broliai ne tik iš Vilniaus, Lietuvos, bet ir iš Lenkijos, Prancūzijos, Vokietijos, Švedijos.

Reformatų laidotuvių giesmėmis kunigaikščių palaikus pagerbė ir keli Vilniaus kamerinio choro „Aidija“ dainininkai, jiems dirigavo ir kartu giedojo choro vadovas Romualdas Gražinis.

Šeštadienį, Dubingių piliakal-

nyje, perlaidojimo ceremonijoje dainavo Šiaulių valstybinis kamerinis choras „Polifonija“ (vad. Gediminas Ramanauskas). Choras atliko M. Mažvydo „Gyvenimą tas turės pašlovintą“, Mikalojaus Radvilos Juodojo dvare dirbusio kompozitoriaus Vaclovo Šamotuliečio (1526?-1560?) „Būk pašlovintas, žmogau“, rusų kompozitoriaus Aleksandro Grečianinovo (1864-1956) „Cantate Domino“. Keisti istorijos vingiai: 1655 metais būtent rusų kariuomenė, nusiaubusi Vilniaus Valdovų rūmus, išdraskė Dubingių pilies reformatų bažnyčią, išniekino rastus joje palaikus (ištuštino sarkofagus ir išsivežė), dabar, skambant būtent ruso kompozitoriaus muzikai, jie buvo sugražinti į ankstesnę vietą.

Išsiskirsčius valdžios vyrams, žmonės dar neskubėjo namo, netgi atvirkiščiai, atrodo, kad jų prisirinko daugiau nei per valdišką ceremoniją – reformatų pamaldas lietuviškai, lenkiškai, prancūziškai, vokiškai ir angliškai laikė ev. reformatų kunigai iš Lietuvos, Lenkijos, Prancūzijos, Vokietijos, Amerikos ir Švedijos, giedojo choras „Giesmė“.

Po pamaldų visi dalyviai buvo pakviesti Agapei, kurioje, pasistiprinę, klausėsi Biržų ev. reformatų bažnyčios jaunųjų giesmininkų, kuriems akompanavo ir dirigavo jų vadovė Jūratė Duderienė.

Giesmėms nutilus, paskaitą apie ev. reformatų Bažnyčią ir jos

fundatorius kunigaikščius Radvilas perskaitė istorikas dr. Deimantas Karvelis.

DELFI internetinė svetainė

R. Bogdanas

Radvilų pagerbimas: nykštukai didžiavyrių laidotuvėse

Iš praeities į Vilnių trumpam sugrįžę Radvilos buvo ne tik sudūlėję kaulai sarkofage, bet ir šalia mūsų atsistojusi istorija, kuri paprastai miega storų knygų puslapiuose. Sarkofagas tebuvo tos giminės darbų ir žygių materializuota forma. Mums paprasčiau išreikšti savo požiūrį per apčiuopiamus daiktus. Lankome mirusįjį ir lydime jį į kapus, nors tikinčiojo akimis tai turėtų būti tik kūnas, kurį siela jau apleido, o netikinčiajam apskritai viskas pasibaigę mirties akimirksnį. Tiek religingi, tiek bedieviai lenkiasi kūnui, pagerbdami atminimą apie buvusį gyvenimą. Praėjusią savaitę dėka ne vienerius metus dirbusių pasišventusių žmonių šlovinga praeitis sidabruota Radvilų urna iškilo šalia mūsų. Tokie perlaidojimai yra retenybė, jie tarsi kvietimas pasimatuoti su tais, kurie išeidami paliko pėdsaką...

...Urna buvo lankoma vadina muose Radvilų rūmuose Vilniaus gatvėje, gražiai 16 a. žemėlapiu ir vėliavomis puoštoje salėje. Kaip susirinkusiems sakė viena istorijos daktarė, labai prasminga, jog tai buvusi Radvilų koplyčia. Deja, tikrovė kiek kitokia.

Šis rūmas pastatytas tik 1983 m. senosios koplyčios vietoje, o remtasi Sebastijano Dadlerio medaliu, kurį šis nukalė 1653 m. pagal pirminį architekto projektą. Turime vieną iš penkių paviljonų, ir tą ne toje vietoje, kur stovėjęs.

Protestantų koplyčia išstovėjo iki pat 1965 metų. Tada „Mosfilmas“ Vilniuje suko filmą apie karą „Kaip dabar jus vadinti“, ir jiems reikėjo griūvančio seno

Agape po iškilnių

Palaiminimas po Radvilų palaikų perlaidojimo reformatiškų pamaldų

pastato vaizdų. Lietuvos TSR kultūros paminklų apsaugos įstaiga davė leidimą, ir 1965 m. tuoj po Naujųjų metų senoji koplyčia buvo susprogdinta.

Jeigu ne mūsų valioje prikelti koplyčią iš griuvėsių, tai mūsų valioje pagerbti mirusiuosius pagal jų tikėjimą. Reformacija Lietuvoje neatsiejama nuo Radvilų. Mikalojus Radvila Juodasis buvo iškiliausia protestantų figūra, o Biržų - Dubingių Radvilų atšaka tapo Evangelikų Reformatų Bažnyčios atrama Lietuvoje.

Turbūt niekam nekilo abejonės, jog šie Radvilos turi būti palaidoti pagal jų išpažintą tikėjimą. Laidotuvės buvo iškilingos, tačiau neatsižvelgta į velionių tikėjimą. Laidojo be kunigo, kaip bedievius. Tai apie kokią iškilingą pagarbą jiems galima kalbėti, jei neparodoma pagarbą velionių tikėjimui?

Pasirodo, niekas reformatų dvasininko dalyvavimo neginčijo iki paskutinių dienų, kol nepasirodė Sinodo (aukščiausios reformatų Bažnyčios institucijos) suspenduotas eksdvasininkas Algimantas Kvedaravičius ir nepareikšė savo norų atlikti apeigas. Paaiškėjus, kad Lietuvoje yra įregistruotos dvi evangelikų reformatų bendruomenės, vieną iš kurių jis atstovauja, kažkas nusprendė išvis atsisakyti

jų paslaugų per laidotuves. O gal rado progą atsisakyti?

Buvo galima pažvelgti į bažnytinę teisę ir priimti vienareikšmį sprendimą, buvo galima pasiremti iki šiol galiojančiu 1570 m. susitarimu, pagal kurį evangelikai reformatai ir evangelikai liuteronai, be kitų dalykų, išipareigoja reikalui esant keistis kunigais bei puoselėti tarpusavio paramą; galų gale buvo galima pasiremti sveiku protu, kuris sako, jog nuo medžio nulūžusi šaka, kad ir kokia landi bebūtų, negali vadintis tuo medžiu.

Valstybė skyrė pinigų sutvarkyti Dubingių senosios evangelikų reformatų bažnyčios pamatams, įrengti jos apsidėje laidojimo kriptą. Viskas atrodė labai gražiai ir iškilingai. Tačiau nei raudoni kilimai, nei patrankų šūviai neužmaskuoja negebėjimo garbingai elgtis su didžiavyriais. Laidotuvių kalboje išsakytas premjero kvietimas būti vertiems Lietuvos didybės tik pirštu prikišamai rodo akivaizdžią nesėkmę tapti didesniais. Mirusių didybė nuo to nesumažėjo, o štai gyvieji dirigentai ne išaugo, o supliuško. Liūdna klausytis, kai premjeras A. Kubilius, turėjęs nuostabios inteligencijos ir jautrios dvasios tėvą, per interviu Lietuvos TV vadina Radvilų laidotuves be dvasininko „smulkmenėle“.

Dienraščio „Lietuvos rytas“ internetinė svetainė,

Evaldas Tamariūnas

Geriau nei laukta, blogiau nei galėjo būti

Šeštadienį, rugsėjo 5 d., Dubingiuose lijo. Lietuvos valdžia ir ambasadoriai slėpėsi erdvoje palapinėje, įrengtoje buvusios reformatų bažnyčios pagrindinio įėjimo vietoje. Visi jie darnia kolona iš Vilniaus atvažiavo į Radvilų palaikų perlaidojimo iškilmes.

Prie valdžios glaudėsi ir todėl sausas stovėjo ekskomunikuotas reformatų kunigas ir apsišaukėlis, save vyskupu tituluojantis, o žmonių kunigaikščiu pravardžiuojamas Algimantas Kvedaravičius. Greta buvusios bažnyčios sienos, ant pievutės, tarp gausybės žmonių sulyti stovėjo Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios *Unitas Lithuaniae* – Sinodas kunigai ir aukšti reformatų Bažnyčių dvasininkai iš Lenkijos, Vokietijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Švedijos bei Prancūzijos.

...Premjeras pastebėjo, kad iškiliausi šios giminės atstovai į Lietuvą atnešė ir puoselėjo J. Kalvino idėjas. Tačiau apie tai kalbėdamas A. Kubilius sąmoningai praleido žodžius „reformacija“, „reformatai“ – taip valdžios vadas tikėjosi sutaisyti vieno žmogaus – ekskomunikuoto kunigo A. Kvedaravičiaus – skaldomą šviesią, bet maištingą reformatų bendruomenę.

Kai valdžia ir svečiai patraukė šventinio vakarėlio link, o iš paskos nubindzeno hugenotų kryžiaus ir asmeninės neapykantos prislėgtas pilietis A. Kvedaravičius, senojoje Dubingių reformatų bažnyčioje prasidėjo liturginės apeigos. Didžiulis būrys reformatų iš sostinės, Biržų, Kėdainių, Kauno, Panevėžio, Klaipėdos ir Šiaulių maldomis paminėjo mirusius Lietuvos didikus.

Pamaldas laikė vienintelio teisėto evangelikų reformatų Sinodo Biržuose ordinuotas kunigas – su-

perintendantas Rimas Mikalauskas, keturi reformatų Bažnyčios ir penki reformuotų Bažnyčių kunigai. Skaitiniai iš Šventojo Rašto skambėjo lietuvių, lenkų, anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Giedotojų Vilniaus reformatų choras „Giesmė“, jam pritarė visi parapijiečiai ir Biržų evangelikų reformatų parapijos jaunimo choras.

Baigiantis pamaldoms, pro debesis atsargiai žvilgtelėjo saulė, suskleistų skėčių miškas atvėrė besišypsantių reformatų veidus.

Šiandien jau galima liūdnei pasidžiaugti, kad tai buvo geriau nei galima buvo tikėtis, bet blogiau nei galėjo būti. Geriau, nes ir evangelikų reformatų pamaldas buvo galima atlaikyti, ir Dubingių evangelikų reformatų bažnyčia bei joje besiilsinčių tikėjimo brolių ir seserų palaikyti palaiminti. Blogiau, nes jei valdžia ir toliau būtų sėkmingai dirbusi bei deramą religinę pagarbą mirusiems didikams atidavusi būtent su tais, su kuriais du mėnesius derino visas iškilnių detales, t. y. su Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia, iškilnės būtų buvusios ne tik pompastiškos, bet ir dvasingos.

Tikintieji dėkingi Molėtų rajono savivaldybės tarnautojams, kurie leido pasinaudoti garso aparatūra ir Vyriausybės ceremonijai paruošta pakyla. Vilniečiai reformatai taip pat dėkingi ir ministro pirmininko sudarytai perlaidojimo komisijai, kuri suteikė galimybę parapijiečiams iš Vilniaus atvykti net dviem autobusais.

Nieko nepadarysi, kad Lietuva – lietaus šalis. Dėl to ir žmonės čia mažiau šypsosi nei saulėje Italijoje. Šalis pilna gamtinių ir politinių darganų, pykčio, absurdo. Tai šalis, kurioje A. Kulviečio paminklą laimina katalikų kunigas. Šalis, kurios Seime krikia Antanas. Šalis, kurios valdžia užmerkia akis, užuotką nors nusprendusi.

„Dieve, laimink šalies ir miesto vadovus, suteik jiems jėgų ir proto sąžiningai ir nesavanaudiškai atlikti Tavo patikėtas pareigas“, – Dubingių piliakalnyje aidėjo reformatų malda.

Anicetas Kutrevičius

RADVILŲ AIDAS

Ir Juodasis, ir Rudasis,
Ir visa jų atšaka
Prisikėlė iš Dubingių,
Kad pagerbtumėme ją.

Kad nušluostytume dulkes
Nuo istorinių laikų,
Kuriuos jie paliko tautai
Ant valstybės pamatų.

Susimąščius, sidabrinė
Rimo urna palaikų
Vilniaus gatvėj
Širdy Vilniaus
Senuos rūmuos Radvilų.

Saugo ją chimeros piktos,
Mūsų širdys, atmintis,
Penki amžiai jau praėję
Ir atgimus dabartis.

Tyliai, tyliai dega žvakės,
Skamba muzika sena,
Iš viduramžių atklydus
Iki šių dienų dvasia.

Radvilos – tai kunigaikščiai,
Faktini valdovai,
Ir vaivados, ir ministrai,
Ir šviesūs bajorai.

O virš jų, tartum žvaigždė,
Spindi karalienė –
Radvilaitė Barbora,
Rex Žygimantienė.

Sako, giminės pradžia
Tikra legenda:
Vilko guoly radęs vaiką
Patsai Krivis Lizdeika...

Nuo tada ir prasidėjo
Radvilų gentis,
Kuriam galvas ir šiandieną
Lenkia mūs šalis.

Radvilos –
Nuo pat vaikystės
Šitas žodis širdyje.
Daugel kartų teko būti
Garsioj Biržų pilyje...

Pasimeldę, padėkoję
Už kilnius, garsius žygius –
Atsisveikinam, išlydim
Vėl į amžinus namus.

Pakelėj – Vilniaus kalneliai,
Sodžiai, pušynėliai
Ligi pat Dubingių
Lenkės ir gedėjo.

Ir prisiekėm praeities
Nepamiršt savos,
Mūsų šaknys šioje žemėj,
Mes – lapai lajos...

Jau su urna ekipažas
Suka į Dubingius,
Ežerėlio ašarėlės
Jau iš tolo spindi.

O piliakalny klevai
Suošė šakoti
Ir kariūnai su šarvais
Laukia iš rikiuoti.

Panteonas Radvilų
Rimo pamaldžiai –
Grįžta, grįžta šeiminkai
Į čia amžinai...

Šaudo patrankos saliuotą,
Trenkia tris kartus:
Už jų giminę, tvirtybę
Ir už jų žygius.

Žiūrim mes į sarkofagą
Prie širdies
rankas pridėję,
Giedam giesmes,
traukiam himną,
Iškilmingai palydėję.

Ne, nebuvo jie šventieji,
Nei kokie pagonys.
Jie įleido į Bažnyčią
Tik šviežesnio oro...

Protestantiška dvasia
Jų širdys virpėjo.
Reformatoriai jie buvo
Naujesnių idėjų.

Mat nedaloma tikyba –
Krikščionybė tik viena!
Gal šviesesnė reformatų
Tik išorinė spalva...

Lietuva – laisva valstybė
Ir spalvingas čia žmogus.
Katalikiškai krapnojo
Apsiniaukęs mums dangus...

Lietuva,
žingsnis po žingsnio,
Jau atranda vėl save –
Trylika kartų nors skiria
Nuo senosios LDK.

Buvo, buvo kaip nebuvo
Vytautinė Lietuva.
Ir šiandieną prie valdovų
Liečiasi mano karta...

2009 rugsėjo 4 -5 d.d.
Vilnius - Dubingiai

Evangelikų reformatų atstovai per Radvilų perlaidojimą pasijuto nuošalėje

Evangelikų reformatų atstovai per rugsėjo 3-5 d. vykusią Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) didikų Radvilų palaikų perlaidojimo ceremoniją pasijuto likę nuošalėje. Tai rugsėjo 8 d. vykusioje BNS spaudos konferencijoje sakė LERB *Unitas Lithuaniae* - Sinodo atstovai.

„Radvilų palaidojimas buvo paskutinis lašas, perpildęs taurę. Mūsų parapijiečiai klausia, kodėl įvyko tokios iškilmės. Mes jaučiame ir pažeminti, ir iškaudinti, ir ižeisti, nes Radvilos buvo palaidoti kaip bedieviai“, – teigė LERB konsistorijos prezidentė Renata Bareikienė.

Anot R. Bareikienės, dėl neva susiskaldžiusios evangelikų reformatų bažnyčios speciali perlaidojimo komisija likus kelioms dienoms iki iškilmų dėl ceremonijos eigos kreipėsi į ministrą pirmininką Andrių Kubilių, kuris esą nusprendė, kad Radvilos bus laidojami nepatarnaujant evangelikų reformatų kunigams.

„Premjero sprendimas buvo daugiau nei keistas, kad Radvilos bus laidojami tik valstybiniu būdu, be dvasininkų patarnavimo“, – tvirtino R. Bareikienė.

Unitas Lithuaniae - Sinodas gen. superint. Rimas Mikalauskas tvirtino, esą evangelikai reformatai iš esmės nėra susiskaldę, tiesiog egzistuoja ginčai bendruomenės

viduje, kuriuos Bažnyčia išspręs pati.

Superintendente teigimu, dėl tokio požiūrio jie jaučiasi ignoruojami.

Konfliktas tarp LERB *Unitas Lithuaniae* - Sinodas, vadovaujamos R. Mikalausko, ir Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios, kuriai vadovauja Algimantas Kvedaravičius, tęsiasi nuo 2002 metų.

Valstybė pripažįsta abi evangelikų reformatų religines bendrijas kaip tradicines.

Vyriausybė pabrėžia, kad Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų Radvilų giminės atstovų palaikų perlaidojimo iškilmų metu buvo atliktos evangelikų reformatų religinės apeigos, palaikai perlaidoti su derama pagarba.

Premjero sudarytai Radvilų perlaidojimo tarpžinybinei darbo grupei, vadovaujamai Vyriausybės kanclerio Deivido Matulionio, iškilo problemų, nes oficialiose iškilmėse siekė dalyvauti dvi Lietuvos evangelikų reformatų religinės organizacijos. Dėl to darbo grupė

paliko teisę pačioms evangelikų reformatų religinėms bendrijoms apsispręsti dėl religinių apeigų atlikimo laiko ir būdo.

Nepavykus susitarti dėl vieningo dalyvavimo iškilmėse, darbo grupė priėmė sprendimą, kad abiejų evangelikų reformatų religinių bendrijų atstovai atskirai atliks religines apeigas Radvilų giminės atstovų palaikų pagerbimo ir lankymo dienomis, taip pat perlaidojimo dieną, kriptos lankymo metu.

„Religinių apeigų klausimą Radvilų perlaidojimo iškilmų prognoje sprendė ne Vyriausybė, ar tuo labiau Ministras Pirmininkas, o pačios Lietuvos evangelikų reformatų religinės organizacijos“, – teigiama Vyriausybės pareiškime.

„Linkime Lietuvos evangelikų reformatų religinėms organizacijoms vienybės visų tikinčiųjų labai ir kuo greičiau pasiekti bendrą sutarimą“, – sakė D. Matulionis.

Sutrumpinta iš www.lrytas.lt
2009-09-08

Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios - *Unitas Lithuaniae* - Sinodo pranešimas spaudai, 2009-09-08.

Iš kairės kunigas T. Šernas, generalinis superintendantas R. Mikalauskas, Lietuvos evangelikų reformatų konsistorijos prezidentė R. Bareikienė

Apie rugsėjo 8 d. BNS įvykusią spaudos konferenciją rašė beveik visos Lietuvos internetinės svetainės, dienraščiai „Lietuvos rytas“, „Vilniaus diena“, „Klaipėdos diena“, „Biržiečių žodis“, „Šiaurės rytai“.

„Evangelikai reformatai: premjerui turėtų patarinėti ne tik katalikų atstovas“, – rašė žurnalistas Vytautas Beniušis „Vilniaus dienoje“. Jo straipsnyje tokios pastraipos: „Jaučiasi pažeminti ir įžeisti“ apie LER Bažnyčios atstovų išsakytą nusivylimą valdžios sprendimu nušalinti šios konfesijos atstovus nuo kapavietės šventinimo perlaidojant reformacijos pradininkus Lietuvoje – didikus Radvilas;

„Tai per smulkus reikalas kaip ir Medininkų žudynės“, kun. Tomo Šerno išsakytos mintys, jog Lietuvos valdžia ignoruoja šią bažnyčią. „Mes esame per smulki Bažnyčia ir politikai nenori tuo užsiimti, nes tai neatneša didelių politinių dividendų. Tai per smulkus reikalas kaip ir Medininkų žudynės“, – savo požiūrį dėstė kunigas.

„Evangelikai reformatai: Radvilos palaidoti kaip bedieviai“, – www.DELFI.lt svetainėje žurnalisto Mindaugo Jackevičiaus straipsnis. Jame rašoma: „Reformacijos pradininkai Lietuvoje – didikai Radvilos – perlaidoti kaip bedieviai ir

netikintys žmonės. Taip antradienį surengtoje spaudos konferencijoje pareiškė Lietuvos evangelikų reformatų konsistorijos prezidentė Renata Bareikienė. Vyriausybė atremia, kad perlaidojimo iškilmių metu buvo atliktos evangelikų reformatų religinės apeigos, o palikai perlaidoti su derama pagarba. Evangelikai reformatai skundžiasi iš valstybės pusės jaučiantys tam tikrą konfesijos ignoravimą ir nenorą aiškintis, kuri iš evangelikų reformatų bendruomenių turi Sinodo įgaliojimus kalbėti visos bažnyčios vardu.

„Per pastaruosius 15 metų jaučiame tam tikrą konfesijos ignoravimą, kuris esą pastebimas ir mokyklų programose, kur daug nutylėjimų, ignoravimų. Reformatų juridinių bendrijų ar bendruomenių yra iki 20. Tačiau kažkodėl kitur žinoma, kas yra kompetentinga vadovybė ir nustatomi santykiai, o mūsų atžvilgiu to vengiama“, – stebėjosi gen. superintendentas R. Mikalauskas, nesuprantantis, kodėl niekas neišsiaiškina, kuri iš bendruomenių turi Sinodo įgaliojimus kalbėti visos

Bažnyčios vardu“.

„Reformatai: apie nesutarimus dėl didikų Radvilų perlaidojimo“ – „Klaipėdos dienoje“ rašoma:

Antradienį Vilniuje surengta spaudos konferencija „Kas skaldo Lietuvos reformatus?“. Joje Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios *Unitas Lithuaniae* – Sinodo atstovai pristatė evangelikų reformatų bendrijos ir valstybės santykių problemą, kalbėjo apie nesutarimus, kilusius perlaidojant reformacijos pradininkus Lietuvoje – didikus Radvilas.

„Evangelikų reformatų atstovai per Radvilų perlaidojimą pasijuto nuošalėje“ – svetainėje www.alfa.lt. „Premjero sprendimas buvo daugiau nei keistas, kad Radvilos laidojami tik valstybiniu būdu, be dvasininkų patarnavimo“, – tvirtino R. Bareikienė.

Unitas Lithuaniae - Sinodas gen. superintendentas Rimas Mikalauskas tvirtino, esą evangelikai reformatai iš esmės nėra susiskaldę, tiesiog egzistuoja ginčai bendruomenės viduje, kuriuos Bažnyčia išspręs pati.

Valstybė ir Bažnyčia derino veiksmus

Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios - *Unitas Lithuaniae*- Sinodas pranešimas spaudai, 2009-09-08 11:50

Valstybė ir Bažnyčia derino veiksmus

Lietuvos Respublikos Vyriausybės premjerui A. Kubiliui paskelbus kunigaikščių Radvilų perlaidojimo datą ir sudarius vyriausybines komisijas, Reformatų Bažnyčia (ją tesėtai Lietuvoje atstovauja juridinis asmuo LERB - *Unitas Lithuaniae*- Sinodas) taip pat ėmė ruoš-

tis šiems iškilimams. Radvilų Biržų – Dubingių giminė ir veikla yra itin svarbios visiems reformatams Lietuvoje. Regis, visai suprantama, kad dvi nepriklausomos institucijos – valstybė ir Bažnyčia – tokia proga gali ir turi bendradarbiauti. Todėl įvyko ne vienas bendras Bažnyčios ir vyriausybės komisijos atsakingų asmenų pasitarimas. Buvo numatytas dvasininkų dalyvavimas

perlaidojimo iškilimėse.

Buvo sutarta, kad Bažnyčia pakvies užsienio reformatų Bažnyčių vadovus iš Lenkijos, Vokietijos, JAV, Švedijos, Šveicarijos, Nyderlandų, Škotijos ir kt. valstybių, o valstybė apie tai informuos šių valstybių diplomatinės atstovybes. Vilniaus evangelikų reformatų parapijos choras „Giesmė“ turėjo giedoti laidotuvių ceremonijoje,

todėl intensyviai repetavo. „Giesmei“ talkinti ketino ir kitų parapijų chorai. Buvo suplanuotos dviejų atsiveikinimo vakarų sakralinės valandos, kuriose dalyvaus dvasininkai. LERJD „Radvila“ rengėsi talkinti iškilinėse kaip savanoriai pagalbininkai. Parapijiečiai taip pat pasirūpino tinkama atributika, ketino pastatyti lauko palapinę Dubingių piliakalnyje, kaip „auditoriją“ dr. Deimanto Karvelio paskaitai. Visas išlaidas, susijusias su šiais darbais, buvo numatyta skirti iš Bažnyčios lėšų, kaip savaime suprantamą reformatų pareigą savo tikėjimo globėjams. Likus kelioms savaitėms iki perlaidojimo iškilnių Lietuvos evangelikų reformatų parapijose pradėta skelbti apie maldininkų registraciją kelionei į Vilnių ir Dubingius.

Skaudus sprendimas

Išgirdęs apie Reformatų Bažnyčios vadovybės pasiruošimus perlaidojimo ceremonijai, ekskomunikuotas buvęs reformatų kunigas – diakonas A. Kvedaravičius sukruoto siūlyti savo paslaugas ir kelti pretenzijas vyriausybės komisijai. Komisija suglumo ir paprašė premjero A. Kubiliaus priimti galutinį sprendimą – su kuo toliau dirbti. Likus kelioms dienoms iki iškilnių, gen.superintendentui netikėtai pranešta, kad Reformatų

Bažnyčia yra pašalinta iš perlaidojimo ceremonijos. Neliko nieko kito, kaip greitai perorganizuoti savo veiksmus. Dar daugiau, nenorėdami kelti įtampos, Reformatų Bažnyčios vadovai geranoriškai užleido numatytą sakralinės valandos dalį piliečiui A. Kvedaravičiui, kuris vėl ėmė kelti naujas pretenzijas. Dėl to penktadienio vakarą reformatų dvasininkams teko trumpinti pamaldas, laikomas su užsienio Bažnyčių svečiais, o po to laukti vėlesnės valandos vakaro liturgijai. Nepaisant to, reformatai liko dėkingi organizatoriams už sudarytas palankias sąlygas pasibaigus valstybinei ceremonijai laikyti pamaldas Dubingių evangelikų reformatų bažnyčioje ir naujai pašventinti kapavietę. Maldoje buvo prisiminti čia palaidoti savos konfesijos broliai ir seserys.

Beje, A. Kubiliaus kalboje per ceremoniją buvo paminėta, kad Radvilos Lietuvoje puoselėjo Jono Kalvino idėjas, tačiau nė žodeliu neužsiminta nei apie jų priklausymą evangelikų reformatų Bažnyčiai, nei apie nuopelnus jai. Šie įvykiai yra ne vieninteliai, kai evangelikai reformatai patiria akibrokštus savo tradicinei konfesijai (net ant Radvilų paminklinės lentos nėra užrašyta, jog jų palaikai ilsisi pačių statytoje Dubingių evangelikų reformatų bažnyčioje).

Valstybė bejėgė?

„Tai mus ir paskatino kreiptis į žiniasklaidą, – sakė Lietuvos evangelikų reformatų gen. superintendantas R. Mikalauskas. – Mums visiškai nesuprantamas Premjero sprendimas atsisakyti toliau bendradarbiauti su Reformatų Bažnyčios vadovybe ir nekviesti jos dvasininkų atlikti religinių apeigų per ceremoniją. Užtuo sulaukę pagrįsto atsakymo, iš televizijos ekranų išgirdome premjero nuomonę, kad reformatai yra susiskaldę“.

Anot Reformatų Bažnyčios vadovo, kyla įtarimas, kad tokiu būdu siekiama paslėpti valstybės bejėgiškumą ar nenorą suderinti dviejų teisėtų subjektų – Vyriausybės ir Reformatų Bažnyčios santykius. Lietuvos Vyriausybės vadovams per pastaruosius dvidešimt metų tradicinių religijų, turinčių nehierarchinę santvarką, klausimais Lietuvoje patarinėja Romos katalikų hierarchų deleguoti atstovai. Tai paaiškina situaciją, kodėl iki šiol valstybė nesugeba nustatyti santykių su kompetentingomis bendrijų vadovybėmis pagal tradicinių religijų teisę. Kalbama ne tik apie reformatus, bet ir apie kitas nehierarchines konfesijas, kurias neva skaldo nesutarimai.

Valstybės ir Reformatų Bažnyčios gerų santykių nustatymui itin svarbus Teisingumo ministro ir ministerijos atsakingų darbuotojų požiūris. „Per dešimtį metų, – teigia R. Mikalauskas, – patyrėme dalykišką geranoriškumą iš ministrų bei darbuotojų, sprendžiant iškilusias problemas. Deja, iki šiol judame mažais žingsneliais. Suprantame, teisiniai dalykai reikalauja laiko ir kruopštaus darbo. Tačiau pasigendame politinės valios nustatyti santykius su Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo įgaliota Reformatų Bažnyčios vadovybe“.

Dėl pastarųjų metų viešojoje erdvėje eskaluojamo Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios skilimo

Vadovaujantis valstybės įstatymais Lietuvoje veikia juridiniai asmenys:

Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios - *Unitas Lithuaniae* - Sinodas, įregistruotas 2002 metais (generalinis superintendentas kun. Rimas Mikalauskas) ir Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios Sinodo kolegija, įregistruota 1995 m. ir Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia, įregistruota 2003-aisiais. (Manoma, kad abejoms vadovauja A. Kvedaravičius).

Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios - *Unitas Lithuaniae* - Sinodas įregistravimo teisėtumą nagrinėjo Lietuvos administracinis teismas (2004 01 22, byla Nr.I(16)-286/2004), taip pat Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (2004-05-20, byla Nr.A(8)-434-04). Minėtuose teismuose priimti sprendimai dėl šio juridinio asmens teisėto registravimo.

Kai Lietuvos evangelikų reformatų vardu naudojantis juridinių asmenų rekvizitais visuomenei pristatomi du (valstybės požiūriu) - vienos konfesijos, o bažnytinės teisės požiūriu - tarsi vienos Bažnyčios vadovai, kyla nesusipratimai. Situaciją dar labiau komplikuoja tai, kad tarp šių juridinių asmenų ir jų vadovų eskaluojamas konfliktas, į kurį sąmoningai įtraukiamos valstybinės institucijos. Jos pabrėžia, kad Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčioje egzistuoja doktrininis skilimas. Su tuo negalima sutikti, nes nesantaika yra susijusi tik su konkrečiu asmens neatsakingu požiūriu į Bažnyčią bei asmeniniais ir turtiniais interesais. Būtent tai ir yra siekiama paslėpti po visuomenei bei valstybei sunkiai suprantama teologinės doktrinos uždanga.

Valstybinės teisės požiūriu įvardinti dviejų juridinių asmenų: Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios - *Unitas Lithuaniae* - Sinodas ir Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios egzistavimą, kaip dvi skirtingas Bažnyčias, būtų nekorektiška. Juridinio asmens registravimą laikyti Bažnyčios pradžia - nėra nei teisiškai, nei istoriškai, nei teologiškai teisinga. Penkis šimtus metų Reformatų Bažnyčia veikė Lietuvos teritorijoje skirtingų valstybių jurisdikcijose ir išlaikė

savo vientisumą nepriklausomai nuo įvairių valstybių ir valstybinių juridinių registracijų.

Valstybinės institucijos vadovaujami įstatymais bei pripažįstami pagal juos įregistruotus konkrečius juridinius asmenis. Minėtas konfliktas nėra vidinis Lietuvos evangelikų reformatų konfliktas, nes jis susijęs su valstybinėmis institucijomis. Iki šiol net nebuvo siekiama išsiaiškinti, ar kuris iš minėtų juridinių asmenų turi Lietuvos evangelikų reformatų bažnytinės teisės įgaliojimus atstovauti Lietuvos evangelikus reformatus.

Valstybė pasirinko kompromisinį kelią ir bendrauja su abiem evangelikų reformatų juridinių asmenų vadovais, nesiaiškindama, ar jie pagal bažnytinės teisės normas turi aukščiausiosios vadovybės - Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo įgaliojimus, ar ne. Bandytas geranoriškai, visoms suinteresuotoms pusėms susėdus prie stalo išsiaiškinti, Teisingumo ministerijoje baigėsi nesėkmingai (iš septynių suorganizuotų susitikimų Teisingumo ministerijoje paskutinius du pilietis A. Kvedaravičius ignoravo, - kaip ir Lietuvos evangelikų liuteronų vyskupo Mindaugo Sabučio siūlomą tarpininkavimą ir į numatytą susitikimą neatvyko).

***Unitas Lithuaniae* - Sinodas**

Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia - *Unitas Lithuaniae* - Sinodas tęsia Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios 1924 m. nustatytus ryšius su užsienio evangelikais reformatais - yra Pasaulio reformuotų Bažnyčių aljanso (World Alliance of Reformed Churches) narė. Šis aljansas vienija nuosaikios krypties evangelikus reformatus ir yra didžiausia evangelikų reformatų sąjunga pasaulyje. Jai priklauso visos pagrindinės - nacionalinės Europos ir kitų kontinentų evangelikų reformatų Bažnyčios.

Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia - *Unitas Lithuaniae* - Sinodas taip pat palaiko tiesioginę ekumeninę bendrystę su Europos ir Pasaulio reformatų Bažnyčiomis, su Lietuvių evangelikų reformatų Sino-

do Kolegijos vadovybe Čikagoje.

Perlaidojant didikų Radvilų palaikus, Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios - *Unitas Lithuaniae* - Sinodas kvietimu Lietuvoje lankėsi bažnytinės evangelikų reformatų delegacijos ar įgalioti atstovai iš Lenkijos, Vokietijos, Švedijos, Prancūzijos ir JAV. Negalėjusios atvykti Lichtenšteino, Šveicarijos, Škotijos ir kt. šalių evangelikų reformatų vadovybės atsiuntė raštus, kuriuose išreiškė savo dvasinę vienybę bei pagarbą mūsų XVI-XVII a. Bažnyčios globėjams kunigaikščiams Radviloms.

Šiuo metu yra 11 Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios - *Unitas Lithuaniae* - Sinodas parapijų Lietuvoje (Biržuose, Vilniuje, Kėdairiuose, Nemunėlio Radviliškyje, Panevėžyje, Švobiškyje, Klaipėdoje, Šiauliuose, Kaune, Papilyje ir Salamiestyje).

Veiklą atnaujino prieškaryje veikusi ir po Nepriklausomybės atgavimo atkurta Lietuvos evangelikų reformatų jaunimo draugija „Radvila“ (žr. www.radvila.lt)

Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia - *Unitas Lithuaniae* - Sinodas 2004 m. įsteigė vaikų globos namus (Medeikių kaime, Biržų raj.)

Sėkmingai gyvuoja sekmadieninės vaikų mokyklėlės, vasaros vaikų, jaunimo ir šeimų dvasinio ugdymo stovyklos.

Kas mėnesį leidžiamas informacinis-educacinis leidinys „Vilniaus reformatų žinios“ bei almanachas „Apžvalga“. Operatyvias naujienas atspindi internetinis portalas www.ref.lt.

Kasmet organizuojami įvairūs renginiai, vykdomi dvasinio ir kultūrinio ugdymo projektai. Restauruojami, atstatomi sovietmečiu buvę nacionalizuotos bažnyčios bei parapijų namai, klebonijos.

Teikiami visi dvasiniai patarnavimai, dvasinė tarnystė išlaikoma tik iš tikinčiųjų aukų bei 2 procentų paramos. Valstybės skiriamos kasmetinės paramos lėšos sudaro tik mažą dalį visų lėšų, skirtų nacionalizuotų ir nuniokotų pastatų atstatymui. Dalis iš jų yra valstybės saugomi paminklai.

Dviejų miestelių istorija

Netoli Vilniaus yra du maži miesteliai. Važiuojant iš Vilniaus į Uteną, beveik pusiaukelėje virš magistralinio kelio stovi tiltas. Prieš tiltą - įdomus kelio ženklas nurodo, kad už 6 km yra du miesteliai. Važiuojant šmėsteli kelio ženklas su nurodytais vienodais atstumais iki kiekvieno.

Kairėje už 6 km Giedraičiai – to pat vardo kunigaikščių gimtinė. Iš Giedraičių giminės kilo ne vienas vyskupas, ne vienas Romos katalikybės gynėjas, katalikų Bažnyčios „reformatorius“. O šnekant protestantiška terminologija – ne vienas kontrreformacijos veikėjas. Dešinėje už 6 km Dubingiai – buvusi Reformacijos rėmėjų kunigaikščių Radvilų piliavietė, atraminis Reformacijos „placdarimas“ Vilniaus krašte.

Apima keistas jausmas, lyg būtum lygiai per vidurį tarp dviejų buvusių priešišku frontų. Ne tiek karine, kiek dvasine – ideologine prasme. Nes čia, Europoje įsigalinčios kontrreformacijos spaudimo metu vyko ilgas, maždaug 100 metų trūkęs tikėjimo mūšis tarp Reformacijos ir Romos katalikų Bažnyčios reformos, arba tiksliau išsireiškus – kontrreformacijos.

Dubingiai

Miestelis Molėtų rajono savivaldybės teritorijos pietuose, 20 km į pietus nuo Molėtų, ilgiausio Lietuvoje Asvejos ežero, kuris taip pat kartais vadinamas Dubingių vardu, šiauriniame krante. Prie miestelio stūkso Dubingių piliakalnis su XVI a. piliaviete. 1412-1413 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas Didysis pastatydino Dubingių pilį,

priklausiusią Vilniaus gynybinei sistemai. XVI a. pr. Dubingius perėmė Radvilų giminė, miestelis tapo vienu iš Reformacijos centrų Lietuvoje,

XVI a. viduryje Mikalojus Radvila Rudasis Dubingių katalikų bažnyčią perdavė evangelikams reformatams. Apie 1620 m. Jonušas Radvila piliavietėje pastatė naują, mūrinę, renesanso stiliaus evangelikų reformatų bažnyčią. Šioje bažnyčioje buvo palaidoti žymiausi Radvilų giminės žmonės, tarp jų Mikalojus Radvila Rudasis ir jo pusbrolis Mikalojus Radvila Juodasis, Jonušas Radvila.

1682 m. Dubingiuose įvyko Lietuvos evangelikų reformatų sinodas.

XVII a.–XVIII a. evangelikų reformatų bendruomenė miestelyje sunyko ir Dubingiai palapsniui perėjo į katalikybę.

1735 m. evangelikų reformatų bažnyčia sudegė. Miestas sunyko per 1655-1660 m. Šiaurės karą ir marą.

Dubingių senosios bažnyčios vietoje esančioje kapavietėje (kuri rasta 2004 m.) aptikta žymių XVI a. didikų Radvilų, kurių tėvonija čia buvo, palaikų: Mikalojus Radvila Juodasis ir jo žmona Elžbieta Šidlovecka, Mikalojus Radvila Rudasis ir jo sūnus Mi-

kalojus (taip pat ir anūkas Jonušas Radvila bei marti – Kristupo Radvilos Perkūno pirmoji žmona Ana Sobkovna).

Bernardinų internetinėje svetainėje buvo pasirodęs Dalios Liaukevičienės straipsnis „Pamaldos po 270 metų ir krikščioniška šeimų stovykla Dubingiuose“. Straipsnyje apsirinkama teigiant, jog pirmasis po 270 metų Dubingiuose reformatiškas pamaldas 2008 m. surengė A.Kvedaravičius. Išties, nesunku padaryti klaidą tuomet, kai nežinoma kas iš tikrųjų vyksta Bažnyčios gyvenime, kokiais lūkesčiais gyvena didžioji dauguma Bažnyčios narių. Iš tikrųjų pirmas pamaldas su giesmėmis Dubingiuose 2007 metais, pirmosiomis liepos mėnesio dienomis organizavo šauni Panevėžio parapija kartu su kun. diak. Juliumi Norvila, dalyvaujant kun. Tomui Šernui.

Giedraičiai

Trumpam palikę Dubingius persikelkime į labai gražiu lietuvišku pavadinimu pavadintą Giedraičių miestelį. Pagal nuorodas kelio ženkluose skaičiuojant, atstumas nuo Dubingių iki Giedraičių turėtų būti lygiai 12 km, tačiau kiti šaltiniai nurodo, kad atstumas 13, ar net 15 km.

Giedraičiai – miestelis Molėtų rajone, į pietvakarius nuo Molėtų; seniūnijos centras. Tai buvęs kunigaikščių Giedraičių kunigaikštijos centras. Miestelyje stovi Šv. Baltramiejaus bažnyčia (pastatyta 1809 m.), šalia jos – varpinė (XIX a. vidurys).

Miestelio centre stovi paminklas „Karžygiams, žuvusiems už Lietuvos laisvę 1920 m.“, primenantis čia vykusias Lietuvos kariuomenės kovas su Lenkijos kariuomene.

Rašytiniuose šaltiniuose Giedraičiai pirmą kartą paminėti 1338 m. Kryžiuočiai kronikose juos mini kaip Gedereiten.

1809 m. statytoje miestelio bažnyčios presbiterijos sienoje įmūryta jos fundatoriaus vyskupo Juozapo Arnulfo Giedraičio širdis.

Pasak išlikusių pasakojimų, tai spirite konservuota vyskupo širdis iš pradžių buvusi garbingoje zakristijos vietoje. Buvo pastebėta, kad iš indo, kuriame buvo vyskupo širdis, labai nugaruoja spiritas. Vėliau paaiškėjo, kad spirita savo reikmėms nupila zakristijonas. Vengdamas tolesnių ekscesų klebonas paliepė širdį imūryti į bažnyčios sieną...

Baigiant trumpų istorinių pasakojimų apžvalgą apie abu miestelius, vėl mintimis norisi sugrįžti ant magistralinio kelio Vilnius – Utena, į patį vidurį tarp buvusių konfesijų kovos frontų. Įsijautus į visa tai, norisi atsistoti į neutralią dabartį. Gana nesmagi praeitis – reformatų bendruomenės žlugimas, nacionalinė neapykanta... Tai kas, kad tie nesmagumai vyko kontrreformacijos ir karų metu, tačiau visa tai parodo kas yra žmogus. Būtybė, kuri neapkenčia kito žmogaus, kuris šiek tiek kitaip tiki. Neapkenčia kaimyno, kuris šneka kita kalba.

Žvelgdami į istoriją mes nuširdžiai apgailestaujame, kad Dubingiuose nebeliko reformatų, bet apsaugok Dieve mus nuo „revanšistinių“ minčių. Galvojant apie reformuotą Bažnyčią reikia mintimis ir maldomis būti ne praeityje, bet dabartyje, rūpintis Dievo surinkimu ir į ateitį žvelgti optimistiškai.

Kodėl į ateitį, turime žvelgti optimistiškai, kai mes likome tokie maži ir dar vidinių negandų žeidžiami?

Šventajame Rašte pasakojama apie daugelį stebėtinų įvykių nurodančių, kad mažiausias ir silpniausias netikėtai išlieka. Kad ir blogiausiomis dienomis Dievas duoda teisingą kelią ir palaimintą viltį.

Skaitantys Bibliją patys atranda tas Rašto vietas, kurios prašneka tiesiai į širdį. Tada mes įgauname ir turime jėgų eiti savo keliu pagal krikščionišką pašaukimą. Nes tikrai Dievo malonė mūsų iki šiol nepaliko.

Kun. Tomas Šernas

120 metų, kai gimė kunigas superintendantas POVILAS JAŠINSKAS

Rugpjūčio 19 dieną sukako 120 metų, kai gimė kunigas superintendantas Povilas Jašinskas. Perspausdiname žurnalisto Algirdo Butkevičiaus straipsnį „Atlikęs pareigą“, atspausdintą 2009-08-25 Biržų „Šiaurės rytų“ laikraštyje.

Atlikęs savo pareigą

Rugpjūčio 19 dieną sukako 120 metų, kai Melaišių kaime gimė evangelikų reformatų kunigas superintendantas Povilas Jašinskas. Tokių jubiliejų proga bent mintimis prisimename išėjusius, bet iki šiol išlikusius mūsų atmintyje, savo buvimu, žodžiu, darbais tobulinusius, dariusius mus geresnius, šviesesnius. Manau, kad toks buvo ir kunigas Povilas Jašinskas.

Susipažinau su juo 1973 metais. Rinkau medžiagą straipsniui apie Biržų krašto šviesuolį poetą ir vertėją Stanislovą Dagilį. Kalbėjau su jį pažinojusiai biržiečiais, susitikau su poeto giminaite Zane Jevaltiene, kuri ne tik papasakojo daug įdomaus apie savo garsų dėdę, bet ir leido nusirašyti poeto testamentą, pasinaudoti retomis S. Dagilio nuotraukomis. Biržų muziejuje aptikau įdomius ir turiningus kunigo Povilo Jašinsko atsiminimus. Išspausdinus straipsnį, į redakciją atėjo kunigas Povilas Jašinskas padėkoti, kaip jis tada sakė, už dėmesį ne tik lietuvių literatūrai, bet ir evangelikų reformatų bažnyčiai nusipelnusį Stanislovą Dagilį.

Tada su kunigu Povilu Jašinsku ir susipažinau. Pajutau, kad tai šviesus, plataus akiračio, neabejingas mūsų tautos kultūrai senosios kartos inteligentas. Jau anksčiau buvau skaitęs jo išsamius, labai konkrečius ir turiningus atsiminimus apie kraštietį poetą Julijų Janonį. Gerbiamas kunigas labai daug žinojo apie žymius biržiečius, jų darbus. Vėliau sužinojau, kad jis daug rašė į reformatų leidinius „Sėjėja“, „Mūsų žodį“, „Evangelikų

kelią“, savo eilėraščius ir rašinius pasirašinėdamas įvairiomis slapyvardėmis (P. J. Žagarėlis, Žagarėlis, P. J. Žagrė, Žagaras, Švobiškietis, Švobiškėnas ir kt.).

Domėjosi P. Jašinskas ir fotografija. Jono Meko poezijos knygoje „Dienų raštai“ aptikau kunigo Povilo Jašinsko nuotrauką. P. Jašinskas nufotografavo Mekų šeimą. Nuotraukoje ant tėvo kelių sėdi vos kelerių metų sulaukęs būsimasis poetas Jonas Mekas. (P. Jašinsko sesuo Elzė Jašinskaitė buvo Jono Meko motina - A. B.) Tikriausiai P. Jašinsko meilė muzikai, poezijai, literatūrai, istorijai paskatino ir dukrą Ireną baigti liuanistikos studijas ir pasirinkti poetės bei knygų vertėjos kelią.

Dideli Povilo Jašinsko nuopelnai bažnyčiai. 54 metus jis tarnavo Dievui kaip kunigas, o apskritai bažnytiniam darbui pašventė net 68 savo gyvenimo metus.

Kelias kunigystėn nebuvo paprastas ir lengvas. Povilas Jašinskas savo atsiminimuose rašo, kad kai jam suėjo dveji metai - 1891 metais sudegė visi tėvų trobesiai ir visas turtas. Daug metų tėvai skurdo, kol atstatė trobesius, paaugino tris vaikus. Ir vaikams teko sunkiai dirbti įvairius žemės ūkio darbus. Motina, sėdėdama prie verpimo ratelio, mokė šešerių metų Poviliuką skaityti iš „Kancionolo“. P. Jašinskas, būdamas septynerių metų, jau gerai skaitė „Kancionolą“ ir atmintinai mokėjo daug giesmių, nors jų prasmės visai nesuprato. Po to kelias žiemas jį mokė daraktoriai. Tik po tėvo mirties, nuo 1910 metų, pradėjo mokytis nuosekliau.

Neatsitraukdamas nuo darbų,

Kunigas P. Jašinskas

mokėsi ne tik pas Biržų pradžios mokyklos mokytoją Igną Protą, bet ir groti vargonais pas Biržų evangelikų liuteronų vargonininką Stiebrę. 1914 metais P. Jašinską pakvietė superintendantas V. Meškauskas pavaduoti vargonininką ir mokytis groti vargonais Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje. Tada, prisimena P. Jašinskas, ir prasidėjusi jo bažnytinio gyvenimo veikla.

Po Pirmojo pasaulinio karo,

kai visos evangelikų reformatų parapijos buvo likusios be kunigų, P. Jašinskui kartu su keliais Papilio parapijos seniūnais kas antrą sekmadienį teko laikyti pamaldas ir groti vargonais. Nuo 1918 iki 1923 metų rudens jis dirbo Nemunėlio Radviliškio evangelikų reformatų bažnyčios vargonininku ir vietos progimnazijos tikybos mokytoju, o 1924 metais Sinodo nutarimu buvo pasiūstas į Šveicariją mokytis teologijos Bazelio Evangeliškosios Misiijos Draugijos Teologijos institute. Po ketverių metų studijų buvo paskirtas aptarnauti Švobiškio evangelikų reformatų parapiją. Mokslus tęsė toliau - baigė Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Evangelikų teologijos fakultetą. Dvylika metų dirbo Švobiškyje, o 1940 metais buvo atkeltas į Biržus dirbti evangelikų reformatų parapijos klebonu. Nuo 1952 metų, mirus kunigui Aleksandrui Balčiauskui, Povilui Jašinskui vienam teko aptarnauti ne tik Biržų, bet ir Kauno, Kėdainių, Naujamiesčio (Panevėžyje) parapijų bei Salamiesčio filijos evangelikus reformatus.

Vis labiau metų ir darbų našta slėgė kunigo pečius, todėl P. Ja-

šinskas ėmė dairytis pagalbininko. Juo tapo Petras Čepas, ryžęsis nelengvam ganytojo darbui ir pradėjęs lankyti evangelikų liuteronų teologinius kursus Rygoje. 1979 metais, sulaukęs garbingo 90 metų amžiaus, Povilas Jašinskas Biržų bažnyčioje iškilmingose pamaldose iššventino į kunigus diakoną Petrą Čepą. „Tačiau, - rašo lietuvių evangelikų reformatų leidinyje „Mūsų sparnai“ kunigo sūnus Povilas Algimantas Jašinskas, - jau nebeilgai teko jam gyventi. Susilpnėjęs sveikatai, 1982 metų gegužės 19 dieną kun. Povilas Jašinskas mirė. Palaidotas Biržuose, naujosiose evangelikų reformatų kapinėse”.

Nuo kunigo Povilo Jašinsko mirties prabėgo daugiau kaip 20 metų. Išaugo nauja biržiečių karta, kuriai tikriausiai nedaug ką sako ši pavardė. Tačiau mes, vyresni žmonės, pažinoję ir bendravę su kunigu prieš keliasdešimt metų, su pagarba mename šviesų ir dorą dvasininką, kuris stengėsi sąžiningai atlikti savo pareigą Dievui ir žmonėms, savo gyvenimą vertino kaip Viešpaties malonę.

Algirdas Butkevičius

Svajonių debesėliai

Vilniaus reformatų parapijos narys Alfredas Naktinis rašo ne tik rimtus eilėraščius. Šiais metais jis išleido knygelę vaikams „Svajonių debesėliai“, kurią nuotaikingais paveikslėliais iliustravo Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokyklos Dailės skyriaus mokiniai, vadovaujami mokytojos Sandros Sukarevičiūtės, redagavo Gertrūda Naktinienė, maketavo Viktorija Liauškaitė ir Rimvydas Naktinis.

Eilėraščius smagu skaityti ne tik mažiesiems prieš miegą, bet ir vyresnio amžiaus žmonėms, ypač biržiečiams... Nes autorius liko ištikimas sau ir, kaip ir ankstesniuose rinkiniuose, įtraukė eilėraščius apie gražuolę Širvėną – brangiausią biržiečiams ežerą, moko mylėti Tėvynę - Lietuvą.

„V.r.ž.“ inf.

SVARBIAUSIAS ŽODIS

Pirmas aiškus žodis „lia“,
Išstartas riksmu,
Bus kalbos pradžių pradžia
Gimusių vaikų.

Savo šalį jie pamils,
Jos kalba kalbės,
Žodžiai motinų mielų
Atminty neblės.
Jie išmoks kitų kalbų,
Jei tiktai norės,
Betgi žodis „LIETUVA“
Visada skambės!

ŠIRVĖNA BANGUOJA

Šiaurės vėjas neša lietu,
Šniokščia, blaškos Širvėna,
O pakrantę vėl užlieja
Įsisiautėjus banga.

Tilto atramos siūbuoja,
Taško užtvanką purslai,
Nendrės supasi, linguoja,
Raštą audžia jų stiebai.

Apaščią, Agluoną glaudžia
Prie krūtinės Širvėna.
Plauko gulbės karalienės –
Biržų krašto puošmena.

LAUKIAME LIETAUS

Jau rugėjis įpusėjo,
Žiemkenčius reiks sėti,
Be lietaus kieta žemelė,
Ariant plūgą mėto.

Laukiam rudenio lietučio,
Gyvo vandenėlio,
Pūsk, vėjeli vakarini,
Neški debesėlį.

Vilnius - Paryžius

Kun. D. Crouzet sako pamokslą.

Muzikuoja baltarusių kun. Aleksėjus Frolovas

Rugsėjo 6 d. Vilniaus reformatų bendruomenės pamaldose, po LDK kunigaikščių Radvilų perlaidojimo lankėsi, atvykęs iš Paryžiaus Prancūzijos reformatų Bažnyčios atstovas užsienio ryšiams, kunigas Didier Crouzet ir pasakė pamokslą „Šiandien Dievas kartu su mumis veikia iš naujo“, giedojo Vilniaus reformatų choras „Giesmė“, vadovaujamas chormeisterės Janinos Pamarnackienės, skaitinius iš Šv. Rašto paskaitė lektorius Evaldas Tamariūnas. Pamaldoms vado-

vavo Vilniaus parapijos klebonas kunigas Tomas Šernas ir parapijos kunigas Raimondas Stankevičius. Atminimui apie kelionę į Vilnių garbingam svečiui parapijiečiai įteikė knygą apie Lietuvos bažnyčias. Svečiui vertėjavo parapijietė Edita Valintėlienė.

Prieš pamaldas svečias aplankė Vilniaus senamiestį, susitiko su Vilniaus reformatų parapijos Valdybos nariais, LERB jaunimo draugijos „Radvila“ atstovais ir aptarė vienos Paryžiaus reformatų

bendruomenės bendradarbiavimo galimybes su gimininga Vilniaus bendruomene.

Po pamaldų grupė vilniečių Vilniaus rotušėje susitiko su Baltarusijos reformatų Bažnyčios kunigu Aleksėjumi Frolovu, dalyvavusiu Vilniuje vykusioje IV Baltijos regiono ir baltarusių konferencijoje, surengtoje Gudų kultūros draugijos Lietuvoje. Klausėmės puikaus Aleksėjaus, grojančio gan retu instrumentu – fagotu, muzikavimo, pamatėme koks mylimas ir laukiamas jis yra baltarusių bendruomenėje Vilniuje.

Aleksėjui buvo džiugu sutikti ne tik Vilniaus parapijos žmones, bet jau pažįstamą svečią iš Prancūzijos, kunigą Didier Crouzet. Jie pažįstami iš konferencijos, vykusios Biržuose, paminint reformatų Sinodo 450 metų sukaktį.

Kunigas iš Prancūzijos išvyko su viltimi, kad tarp Vilniaus ir Paryžiaus Levallois-Clichy parapijų užsimegs glaudus ir naudingas ryšys.

Danguolė Juršienė

Pastoriai išreiškė protestą prieš tikėjimo laisvės ribojimus Baltarusijoje

Apie 50 protestantų pastorių, kurių dauguma jau yra bausti už religinę veiklą, pasirašė laišką Baltarusijos prezidentui Aleksandrui Lukašenkai skųsdamiesi besitęsiančiais tikėjimo laisvės apribojimais.

Laiškas buvo skirtas apginti Baranovičiuose esančiai baptistų bažnyčiai, kuriai reikia mokėti baudą už naudojimąsi savo pastatu.

Oficialus Baltarusijos „ideologas“ Sergejus Puzikovas teigia: „Jie pažeidė Religijos įstatymą“. - Jis nekreipia dėmesio į Baltarusijos Konstituciją, kuri garantuoja tikėjimo laisvę, tvirtindamas, jog „kiekvienoje šalyje yra ne tik Konstitucija, bet ir savi įstatymai“.

S. Puzikovas liepos mėnesį taip pat skyrė baudą ir kitai Baranovi-

čiuose esančiai Bažnyčiai. Malorito mieste buvo bandoma nubausti gatvėje giedojusius baptistus, bet teisėjas atmetė kaltinimus.

Taip pat toliau spaudžiama viena iš didžiausių evangelikų Bažnyčių „Naujasis gyvenimas“, įsikūrusi Minske, kuri atsisakė apiešti 2002 metais įsigytus maldos

namus. Šios Bažnyčios teisininkas Sergejus Lukaninas sakė, kad pagal teismo vykdytojų nutarimą jie turėjo jau rugpjūčio 20 dieną apiešti pastatą, bet ten ir toliau vyksta susirinkimai.

Tikimasi, kad Europos Sąjungos atstovai, rugpjūčio 25 dieną susirinkę Minske, išgirdo Bažnyčios lyderių skundus.

Perspausdinta iš www.btz.lt

calvin09

Renginiai JONO KALVINO 500 gimimo metinių jubiliejui

Kalvino mintys skambėjo Jašiūnuose

Rugpjūčio 15 dieną įvyko dar vienas, jau ketvirtasis, Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios - Unitas Lithuaniae renginys, skirtas Jono Kalvino Jubiliejiniais metams paminėti – vieno žymiausių Reformacijos vadovų mintys skaitytos senajame Jašiūnų dvare, stūksančiame šalia Vilniaus - Lydos plento.

Labai gražų rugpjūčio šeštadienį keturios dešimtys reformatų bendruomenės narių traukė į Jašiūnų miestelį, įsikūrusį Šalčininkų rajone (apie 30 km nuo Vilniaus), kur tęsiasi projektas „Kalvinas netradicinėse Lietuvos erdvėse“ (šis projektas – kuklus Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios - Unitas Lithuaniae – įnašas minint 500-ąsias Jono Kalvino gimimo metines).

Jašiūnų gyvenvietė rašytiniuose šaltiniuose minima nuo 1402 metų. 15-18 a. ji priklausė vienai galinčiausių ir tuo metu turtingiausių Lietuvos didikų giminių – reformatams Radviloms. 1811 metais Jašiūnų dvarą Radvilos pardavė Ignacui Balinskiui. Iki šių dienų išliko 1824-1828 metais pastatyti puošnūs rūmai, kurie, pasak specialistų, yra vienas originaliausių Lietuvoje vėlyvojo klasicizmo kūrinių su kiek jaučiama ampyro ir romantizmo

intintas Jono Kalvino žodis. Į senąjį rūmų parką (jis pradėtas sodinti dar prieš rūmų statybą, jame auga apie 30 rūšių medžių), užsukę miestelio gyventojai taip pat neliko abejingi gražioms reformatų giesmėms, įdėmiai klausėsi jiems puikiai pažįstamo Jašiūnų Mykolo Balinskio vidurinės mokyklos direktoriaus Kazimierz Karpič. Šis labai apsišvietęs, subtilių humoro jausmą turintis žmogus pažėrė labai daug ir labai įdomių faktų apie dvaro rūmus ir jo šeimininkus, apie vagystes ir barbarus, suniokojusius rūmus.

Vilniaus evangelikų reformatų bendruomenės nariai Evaldas Tamariūnas, Viktorija Liauškaitė, Danas Arlauskas skaitė J.Kalvino knygos „Auksinės krikščioniško gyvenimo tiesos“ 4-ąją dalį („Būsimąjo pasaulio viltis“). Ši vienintelė į lietuvių kalbą išversta J.Kalvino knyga pirmą sykį buvo išleista

įtaka. Tą šeštadienį visko mačiusius rūmus stebino ne lankytojų gausa – čia kasdien apsilanko keliauninkų, bet ir įstabios Vilniaus evangelikų reformatų choro „Giesmė“ giedamos giesmės bei amžių nesunai-

1545 metais lotynų ir prancūzų kalbomis.

Stovint prie kadaise didingo, o dabar žmogaus nusiaubto statinio, ypatingai giliai į klausytojų sąmonę krito J.Kalvino žodžiai apie iškreiptą ir kvailą šio gyvenimo garbinimą, apie Dievo pažinimą ir tikrąjį tikėjimą, apie mirties baime į ją nugalincią paguodą.

Kun. Tomas Šernas, komentuodamas J.Kalvino skaitiniuose nurodytas Šv.Rašto eilutes, pabrėžė, jog labai simboliška skaityti Kalviną prie kadaise klestėjusio, dabar žmogaus suniokoto dvaro. „Krikščionis turi matyti toliau, nebijoti ateities, nebijo mirties. Žmonės vagia, plėšia tada, kai jie jaučiasi nesaugūs, - sakė kunigas. – Kalvinas rašė žmonėms, kurie bandė pakeisti gyvenimo ritmą. Nes gyvenimas ne tiek duoda, kiek

praryja. Gyvenimas praryja viską, kas yra laikina. Keičiasi epochos, politika, didikų giminės, o žmogus vis tas pats. Nes Dievas tas pats“. Kun.T.Šernas taip pat akcentavo, jog šis gyvenimas yra lyg postas. „Ir vaikas, ir senukas stovi savo poste. Mes turime ne bijoti mirties, o nerimauti dėl savo dvasios, kad ji nežlugtų. Baisiausia yra neturėti vilties“.

Po Kalvino skaitymo, giesmių, bendros maldos visi patraukė į parapijiečių Arlauskų namus, kur ant laužo kunkuliavo didysis sriubos puodas, o rūkstantis pirtelės kaminas liudijo, jog su saulės laida, kaip iš anksto žadėta, niekas iš kiemo neišvažiuos ir bus dar vienas vakaro siurprizas – rugpjūčio dangus su krintančiomis žvaigždėmis.

Auksė Skiparytė

Jono ir Marijos Vanagaičių perlaidojimas Bitėnų kapinėse. Tatjanos Šilienės nuotr.

INFORMACIJA

■ **Rugsėjo 3- 4 d.** Vilniaus Dailės muziejaus Radvilų rūmuose, maždaug toje vietoje, kur kadaise stovėjusiuose senuosiuose Radvilų rūmuose buvo įrengta koplyčia, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėlapiu ir Radvilų vėliavomis papuoštoje salėje prie pasidabruoto sarkofago su kunigaikščių Radvilų – Mikalojaus Juodojo, Rudojo, Jonušo ir jų artimųjų palaikais vyko liturginės valandos, buvo skaitomi reformatų tikėjimo pradininko Jono Kalvino raštai. Liturgines valandas - Apsėdus, kurias vedė Vilniaus ev. reformatų kunigai Tomas Šernas ir Raimondas Stankevičius, giedojo „Giesmė“, aplankė, kartu meldėsi ir giedojo tikėjimo broliai ne tik iš Vilniaus, Lietuvos, bet ir delegacijos su aukšto rango reformatų Bažnyčių vadovais iš Lenkijos, Prancūzijos, Vokietijos, Švedijos.

■ **Rugsėjo 5 d.** kunigaikščių Radvilų palaikai buvo iškilmingai perlaidoti Dubingių piliakalnyje, kriptoje, įrengtoje buvusios reformatų bažnyčios rūsyje ties Dievo stalu.

■ **Rugsėjo 19 d.** Bitėnų kapinėse amžinam poilsiui atgulė Mažosios Lietuvos politinio veikėjo, laikraštinko, lietuviybės puoselėtojo Jono Vanagaičio ir jo žmonos Marijos Brožaitės – Vanagaitienės palaikai, parvežti iš JAV. Perlaidojimo pamaldas Vilkyškių evangelikų liuteronų bažnyčioje laikė kun. Mindaugas Kairys.

■ **Rugsėjo 20 d.** po pamaldų tarėsi Vilniaus ev. reformatų parapijos Taryba. Buvo patvirtintas darbų planas.

■ **Rugsėjo 24 d.** Lietuvos Mokslų Akademijos mažojoje salėje Jono Kalvino 500-osioms gimimo metinėms paminėti pranešimą

INFORMACIJA

Dr. kun. K. Daugirdas skaito pranešimą.

„Jono Kalvino teologijos recepcija Lietuvos Didžiojoje kunigaikštystėje ir Lenkijos karalystėje“ skaitė teologijos daktaras kun. Kęstutis Daugirdas iš Johano Gutenbergo universiteto, Maincas, Vokietija. Vakara pradėjo ir pranešėją pristatė Lietuvos reformacijos istorijos ir kultūros draugijos pirmininkas prof. habil. dr. Sigitas Kregždė, sveikinimo žodį tarė LERB Unitas Lithuaniae gen. superint. kun. Rimas Mikalauskas ir Lietuvos Biblijos draugijos prezidentas, katalikų kunigas Vaclovas Aliulis, reformatų giesmes giedojo choras „Giesmė“, vad. Janinos Pamarnackienės.

■ **Rugsėjo 27 d.** Vilniaus Šv. Kotrynos bažnyčioje vyko Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos organizuotų Europos paveldo dienų „Istoriją kuriame kartu“ baigiamasis koncertas „Kitoks paveldas. Sakralinės giesmės“, skirtas tautinių ir religinių mažumų sakralinei muzikai. Jame skambėjo ev. reformatų giesmės, atliekamos Vilniaus ev. reformatų choro „Giesmė“ (vadovė Janina Pamarnackienė), ev. liuteronų - Vilniaus liuteronų bažnyčios jaunimo ansamblio „Adoremus“ (vadovė Renata Moraitė), ortodoksų - Šv. Dvasios cerkvės stačiatikių choro (vadovas Viktoras Miniotas), sentikių - Vilniaus Sentikių cerkvės choro. Lenkų katalikams atstovavo Pranciškonų bažnyčios ansamblis „Giesmių tarnai“ (vadovas Viktoras Dadelas), totoriams - Imamas Mustafa Azgun (Turkija), karaimų bendruomenei - Konstantinas Lavrinovičius, žydams - Rafailas Karpis (LNOBT), koncertą vedė kompozitorius Mindaugas Urbaitis.

Pasaulio Bažnyčių Tarybai vadovaus Norvegijos liuteronas

Ženevoje rugpjūčio 26–rugsėjo 2 d. posėdžiavęs Pasaulio Bažnyčių Tarybos centro komitetas penkerių metų kadencijai išrinko naują generalinį sekretorių. Juo tapo evangelikų liuteronų kunigas dr. Olav Fykse Tveit iš Norvegijos.

Parengė Kęstutis Pulokas

Sveikiname

Seniūnės pavaduotoją MARYTĘ TREČIOKAITĘ, rugsėjo 28 d. švenčiančią 70 metų jubiliejų. Linkime daug gražių, sveikatingų metų ir Dievo palaimos!

Vilniaus ev. reformatų parapijos Taryba

Lietuvos reformatų Bažnyčios vadovybė:

Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios
Unitas Lithuaniae
Sinodo Konsistorijos
prezidentė

krt. dr. Renata Bareikienė
mob. 8 688 88 632

Lietuvos reformatų kunigų telefonai:

Gen. superintendantas kun. Rimas Mikalauskas
gyv. Biržuose
mob. 8 686 66 383,

Senjoras kun. emeritas Petras Čepas
gyv. Medeikiuose
tel. 8 450 58 577.

kun. dr. Kęstutis Daugirdas
(gyv. Vokietijoje)

kun. Tomas Šernas
gyv. Vilniuje, tel. 213 1810
mob. 8 687 56 846,

kun. Raimondas Stankevičius
gyv. Vilniuje
tel. 8 5 240 6595
mob. 8 655 43 678

kun. Sigita Švambarienė
gyv. Biržuose
mob. 8 681 66 661

diak. Gitana Gasiūnaitė
gyv. Prahoje
el. p. saules_miestas@yahoo.com
kun. Tomas Sakas
gyv. Klaipėdoje
mob. 8 656 45 016

Parapijos vadovybės telefonai:

Seniūnų tarybos pirmininkė Vida Cupreva 236 3224 d.,
mob. 8 673 04 537,
pavaduotoja Danguolė Juršienė
219 1109 d., 241 6981 n.,
mob. 8 612 20 402

Seniūnės:
Dalija Gudliauskienė
242 9118, mob. 8 685 74 951,
Donata Indriūnaitė
234 2824 n., mob. 8 616 31 089
Olga Tamulėnaitė
277 0314, mob. 8 613 60 242

Laiškus redakcijai galite rašyti
Laisvės pr. 55-10 LT-07190, Vilnius
Dalijai Gudliauskienei
El. paštas: dalija@mail.lt,
Parengė Dalija Gudliauskienė,
Korektorė Dalia Pronskietytė
Leidėjas:
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.